

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Historia 1b

Tema: Karl X Gustav och Sveriges framväxt som stormakt

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskaper om Karl X Gustavs roll i Sveriges framväxt som stormakt under 1600-talet, samt deras förmåga att analysera och reflektera över historiska förhållanden och händelser i Sverige.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

“Lektionens fokus ligger på Karl X Gustavs regeringstid, hans strategi under krig, och hur hans beslut bidrog till att Sverige etablerades som en stormakt i Europa under 1600-talet.”

Kunskapskrav

Eleven kan redogöra för centrala historiska förhållanden och händelser i Sverige samt deras betydelse för samhällets utveckling och Sveriges roll i internationella relationer.

Prov

Faktafrågor

1. Vilket år blev Karl X Gustav kung av Sverige?

- A) 1640
- **B) 1654**
- C) 1660
- D) 1632

2. Vilket av följande krig ledde Karl X Gustav under sin regeringstid?

- **A) Kriget mot Polen**
- B) Stora nordiska kriget

- C) Karl XII:s krig
- D) Kriget mot Ryssland

3. Vad var en av de huvudsakliga strategierna för Karl X Gustav i sina krig?

- A) Passivitet
- **B) Snabbhet och flexibilitet**
- C) Endast diplomatiska lösningar
- D) Styrka i försvar

4. Vilken betydelse hade freden i Köpenhamn för Sverige?

- A) Den ledde till förlust av territorium
- **B) Den bekräftade Sveriges ställning som stormakt**
- C) Den skapade en allians med Danmark
- D) Den orsakade interna konflikt

5. Vilken av följande beskrivningar stämmer bäst in på Karl X Gustavs ledarskapsstil?

- A) Enbart militärisk
- **B) Kombination av militär och diplomati**
- C) Enbart diplomatisk
- D) Passiv och tveksam

6. Vilka länder var Sveriges viktigaste motståndare under Karl X Gustavs regeringstid?

- A) Norge och Ryssland
- **B) Danmark och Polen**
- C) England och Frankrike
- D) Tyskland och Finland

7. Vad var ett centralt mål med Karl X Gustavs diplomati under sin tid?

- **A) Att stärka Sveriges position i Europa**
- B) Att bilda allianser med Ryssland
- C) Att isolera Sverige
- D) Att återfå territorium från Finland

8. När avslutades det andra danska kriget?

- A) 1657
- **B) 1660**
- C) 1645
- D) 1665

9. Vad kännetecknade Karl X Gustavs fältslag?

- **A) Snabba och överraskande angrepp**
- B) Långsam och defensiv krigföring
- C) Överenskommelser med fiender
- D) Enbart gemein

10. Vilken av följande faktorer bidrog mest till Karl X Gustavs framgång i krig?

- A) Stöd från bönderna
- **B) Högkvalitativa militärstrategier**
- C) Tempot i krig
- D) Extra anställda

11. Vad blev en konsekvens av Karl X Gustavs krigföring?

- A) Aktieinvesteringar
- **B) Ökning av Sveriges territorium**
- C) Minskad befolkning
- D) Ekonomisk nedgång

12. Hur påverkade Karl X Gustavs beslut Sveriges framtida diplomatiska relationer?

- A) Försvagade relationerna med andra länder
- **B) Etablerade Sverige som en respekterad makt**
- C) Inga förändringar
- D) Ökade konflikten med Danmark

13. Vilken typ av beslut präglade Karl X Gustavs styre?

- A) Endast militäriska beslut
- **B) En blandning av militäriska och diplomatiska beslut**
- C) Ofta impulsiva beslut
- D) Beslut som ignorerade omvärlden

14. Vilken roll hade kungens rådgivare under Karl X Gustavs regeringstid?

- **A) Viktiga för beslut och strategi**
- B) Ingen betydande roll
- C) Enbart rådgivare sedan minnen av krig
- D) Bara för inre frågor

15. Vad kännetecknade konflikten med Danmark under Karl X Gustavs styre?

- A) Fredliga förhandlingar

- **B) Aggressiv och strategisk krigföring**
- C) Ingen påverkan på Sverige
- D) Inga frekventa konflikter

Resonerande frågor

1. Analysera karaktären av Karl X Gustavs krigsstrategi och dess effekt på krigsresultat. Detta ger möjlighet till djupgående analys av beslutande faktorer i krig.
2. Diskutera hur Karl X Gustavs beslut under krigen avvek från tidigare kungars beslut och hur detta formade framtiden för Sverige. Frågan öppnar upp för en jämförande analys.
3. Reflektera över vikten av diplomati i samband med krig och hur Karl X Gustav praktiserade detta. Ger eleverna möjlighet att diskutera en komplex aspekt av ledarskap.
4. Hur påverkade freden i Köpenhamn de svenska relationerna med andra länder efter Karl X Gustav? Diskussionen kan leda till insikter om långsiktiga strategier.
5. Vad kan vi lära oss av Karl X Gustavs ledarskap som är relevant för dagens värld? Öppnar för personliga reflektioner och kopplingar till nutiden.
6. Diskutera hur Karl X Gustav representerar en typ av ledarskap som är relevant för dagens politik. Frågan uppmuntrar till kritisk tänkande.
7. Vilka lärdomar kan dras från Karl X Gustavs strategier för att förstå moderna konflikter? Ger eleverna en möjlighet att koppla historia till nutid.
8. Hur skulle Sveriges kurs under Karl X Gustavs period kunna ha sett annorlunda ut med en annan kung? Skapar en alternativ historisk diskussion och uppmuntrar kreativt tänkande.

Bedömning

Provet kan bedömas med totalt 30 poäng. Faktafrågorna ger 1 poäng vardera, och de resonerande frågorna ger 3 poäng vardera. För att nå betyg E krävs minst 8 poäng totalt. För betyg C krävs minst 12 poäng, varav minst 3 poäng från resonerande frågor. För betyg A krävs minst 18 poäng, varav minst 5 poäng från resonerande frågor.

Tags: [Gymnasiet](#), [Historia](#), [Historia 1b](#)